

Eesti Etendusasutuste Liidu
2008. aasta
TEGEVUSARUANNE

Mittetulundusühing Eesti Etendusasutuste Liit (edaspidi EETEAL) on 2006. aastal loodud sõltumatu etendusasutuste liit, mille eesmärgiks on oma liikmete ja esindatavate organisatsioonide kui tööandjate huvide esindamine ning teatri kui kunstivaldkonna igakülgne arendamine.

2008. aastal esindas EETEAL 16 teatrit ja teatriorganisatsiooni. 2007. aastal liikmeks astunud Eesti Riiklik Nukuteater astus organisatsioonist välja ja liikmeskonda lisandus Emajõe Suveteater OÜ.

EETEALi juhatus on viie liikmeline koosseisus Indrek Saar (esimees), Peeter Jalakas, Kaarel Oja, Toomas Peterson, Marika Tint. Tegevjuhina töötas ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 3. detsembrini Marika Tint, kes viimati nimetatud kuupäevast läks lapsehoolduspuhkusele. Juhatuse ettepanekul ning 11. novembri üldkoosoleku otsusel jätkab pärast 3. detsembrit tegevjuhi ülesannetes Jaana-Helen Luik.

2008. aastal toimus 9 töökoosolekut, 4 juhatuse koosolekut, 21 erinevate EETEALi töögruppide kohtumist, 7 Kultuuriministeeriumi Rahastamiskomisjoni koosolekut ja 8 muu organisatsiooni kogunemist, kus EETEAL on olnud esindatud. EETEAL on osalenud *Pearle* konverentsidel Londonis (M. Tint) ning Pariisis (J. Luik ja T. Peterson). EETEALi esimees Indrek Saar on esinenud ettekandega Euroopa Festivalide Assotsiatsiooni (EFA) konverentsil Tallinnas ja koos Marika Tindiga ka Euroopa Teatriuurijate Seminaril Tallinnas.

Olulisemad valdkonnad, millega EETEAL 2008. aastal tegeles:

1. Rahastamine

- EETEALi töörühmad (*muusikateatrid: T. Türrpu, T. Peterson, P. Nõgene, P. Himma, M. Tint, I.Saar; projektiteatrid :K. Oja, A. Dvinjaninov, A. Talu, M. Kasterpalu, I. Saar, M. Tint*) on välja töötanud optimaalse koosseisu valemite ning rahastamise alused muusikateatritele, projektiteatritele ja festivalidele. Muusikateatri valemite on Kultuuriministeerium 2009. aasta eelarves juba osaliselt rakendatud, projektiteatrite ja festivalide valemite paraku mitte.
- Majanduskulude rahastamisel võttis Kultuuriministeerium 2009. aasta eelarve koostamisel aluseks EETEALi poolt pakutud ruutmeetripõhise rahastamisskeemi, aidates sel aastal riigiteatritele järele sihtasutusi, kellel on 2009. aasta eelarves kaetud võrdselt 46 % majanduskuludest. Siiski on vahe riigiteatritega suur - riigiteatrites ja Rahvusoperis „Estonia“ on ka pärast 10% kärbet 2009. aastal kaetud 83 -93 % vajadusest. Vajadusena kirjeldame siinkohal EETEALis 2007. aasta halduskulude statistika põhjal kokku lepitud hinda 500.- kr/m². 2009. aastal on tegelik ruutmeetri maksumus kahtlemata suurem. Adekvaatse pildi saamiseks täpsustas EETEAL 2008. aasta alguses teatrite ruumide mahud ja kooskõlastas need Riigivarabürooga.
- EETEAL on sarnaselt eelnevate aastatega 2008. aastal toetanud võrdse ja süsteemse rahastamise põhimõtteid, mida Kultuuriministeerium 2009. aasta eelarves on aktsepteerinud – Vene Teatri AITade rahastamine on viidud kriisiaegselt 110lt 105le, AITade arv on tõusnud teatritel, kelle toetuse tõusu on EETEAL taotlenud. Väiketeatritest anti Von Krahlile juurde 2 , VAT Teatrile 3 AITAt, mis paraku ei ole aga vajalik tase, puudu jääb vastavalt 3 ja 5 AITAt. Muusikateatritest sai Vanemuine juurde 20 AITAt, puudu 44 AITAt ning Rahvusoper „Estonia“

sai juurde 19 AITAt, puudu 8 AITAt.

- Rahastamiskomisjonis on õnnestunud kaitsta kõigi EETEALi liikmete AITADE arvu säilimist (lisaks neile, kelle arvud tõusid). Eelarvekriisi tingimustes on olnud kõne all mitmesugused variandid alates kõigi erateatrite riigipoolse toetamise lõpetamisest kuni üksikute teatrite (Vana Baskini Teater) riigitoetuse kaotamiseni või linnateatrite rahastamise jätmisest täielikult munitsipaalteatrite kanda. Paraku on teatrite eelarve siiski vähenenud üldkokkuvõttes 8%, kui mitte arvestada käibemaksukompensatsiooni.
- 2008. aastal otsustas riik tõsta teatripiletite käibemaksu senise soodusmäära 5% asemel 18%. Kultuuriministri jaanuarikuine lubadus (vt EETEAL protokoll 22.jaanuarist 2008) suunata enamlaekuva käibemaksu arvelt etendusasutuste eelarvesse lisaks 25 miljonit krooni on realiseerunud 14 miljoni krooni näol, millest teatrite käibemaksukompensatsioon on 11,55 miljonit krooni. Piletitulu prognoosi järgi maksavad teatrid riigile käibemaksu rohkem 15 miljonit krooni. Seega väheneb teatrite eelarve lisaks tegevustoetuse vähenemisele ka käibemaksu arvelt ca 3,5 miljonit krooni. Kuna EETEALi üldkogus oli käibemaksuküsimustes eriarvamusi, ei võtnud EETEAL vastavalt kokkuleppele antud küsimuses seisukohta ei avalikkuses ega Kultuuriministeeriumiga suheldes. Siiski on Kultuuriministeerium käibemaksu kompensatsiooni jagamisel arvestanud EETEALi ettepanekut suunata kompensatsioon AITADE väärtusesse ja jagada seda vastavalt optimaalse koosseisu AITADE arvule.
- EETEAL on teatrite eelarveküsimusi ning arenguid eelarvekärbete korral tutvustanud Riigikogu Kultuurikomisjonis kahel korral (*kohtumas käisid erinevates koostustes R. Põldmaa, R. Oja, I. Saar, M. Tint*), Rahandusministeeriumis läbi teatrite kuraatori M. Tuusise ja Kultuuriministeeriumis läbi pidevate kohtumiste ja kirjaliku informeerimise.
- Pööramaks tähelepanu teatrite rahastamise põhimõtetelisele alustele, toimus novembris koostöös Eesti Teatri Agentuuriga (ETA) jagatud mõtete sarja II kohtumine Teater/Riik, millest kokkuvõtte ilmus „Postimehes“ ning kõik ettekanded saavad olema kättesaadavalt ka kirjalikult ETA kodulehel. Selle ürituse raames oli eriti tihe koostöö Rahandusministeeriumi esindaja M. Tuusise ettekande ettevalmistamisel, selgitades senitoimunut ja püüdes mõista Rahandusministeeriumi ootusi seoses AITADE süsteemiga.
- EETEAL on välja töötanud mudeli, mille järgi jagada teatrierialad kõrg- ja keskkvalifikatsiooni vajavateks ja abitöölisteks. Mudel on kooskõlastatud Eesti Teatriliiduga ja Kultuuriministeeriumiga, järgmine samm peaks olema aktsepteerimine Rahandusministeeriumis ning fikseerimine mõlema ministeeriumi tasandil. Eesmärgiks on täpsustada nn. kõrgharidusega kultuuritöötaja mõiste ning selgitada, et spetsiifiliste teatrialade esindajatele ei saa maksta väikest palka hoolimata sellest, et nendel töötajatel ei ole formaalset kõrgharidust. Ehk lühidalt laiendada erialade ringi, kellele riik tagab kõrgema palga alammäära ning arvestada täpselt, kui palju selleks vahendeid vaja läheb.
- EETEALi kaasamine TALO läbirääkimistele töödandja esindajana ei õnnestunud teist aastat järjest Sotsiaalministeeriumi vastuseisu tõttu.

2. Seadusandlus.

- Töörühm (*K. Oja, T. Peterson, P. Jalakas, J. Luik, R. Oja, I. Saar, M. Tint*) on välja töötanud Etendusasutuste seaduse parandusettepanekud, mis on läbi arutatud kõigi EETEALi liikmete poolt. Eelarvekriis on toonud välja vajaduse tähelepanelikumalt läbi vaadata ka munitsipaalteatrite osatähtsust etendusasutuste osas seaduses, milleks on moodustatud töörühm. Põhimõtteliselt on EETEAL valmis esitama omapoolsed seadusemuudatused, kui Kultuuriministeerium seaduse muutmise algatab.
- EETEAL on teinud ettepanku Autoriõiguse seaduse muutmiseks nii, et töösuhetes olevate esitajate varalised õigused läheksid üle töödandjale sarnaselt autorite omadega. Ettepanekut on toetanud ERR ja Eesti Kontsert, vastulausega on esinenud Eesti Näitlejate Liit. Seadusemuudatus ei ole veel jõudnud Riigikokku.

- EETEAL on teinud ettepaneku muuta uue Töölepinguseaduse rakendussätetega Etendusasutuste Seadust nii, et oleks tagatud võimalus sõlmida loominguliste töötajatega tähtajaline tööleping. Ettepanek jõudis seadusesse ning on Riigikogus vastu võetud.

3. Piletimaailm.

- Eesti Draamateatri audiitor Piret Nurmetal ja EETEALi tegevjuht M. Tint on koostöös Eesti Draamateatriga süstematiseerinud Piletimaailma müügitulemused ning saanud pärast mitmeid vaheetappe müügitulemused, mille õigsust audiitor kinnitab.
- EETEALi töörühm (*P. Nõgene, P. Jalakas, T. Peterson, M. Tint*) on analüüsinud Piletimaailma seniseid müügitulemusi ning pakkunud välja skeemi, kuidas Piletimaailma miinusest välja tuua, kui see tuleb teatrite ühisomandisse.
- EETEAL on edastanud soovi Piletimaailm teatrite ühisomandisse tuua Kultuuriministeeriumi esindajale Eesti Draamateatri nõukogus Liina Urbojale .
- EETEALi liikmesteatrid on kinnitanud, et nad kõik on valmis oma pileteid Piletimaailma süsteemis müüma ning on valmis ka tagama vajalikud vahendid miinusest välja jõudmiseks. (kas vahendus % tõusu ning muude abinõude ammendumisel EETEALi eelarvejäägi kasutamise näol)
- Kultuuriministeerium ei ole valmis Piletimaailma EETEALile üle andma ning otsib muid juriidilisi teid kõikide teatrite kaasamiseks.

4. Eesti Teatri Agentuur.

- ETA s alustas juulikuust uus juht Ott Karulin.
- ETA on lisaks tavategevusele algatanud ja läbi viinud jagatud mõtete sarja, millest teisel poolaastal on toimunud 2 kohtumist. Teater/Riik toimus koostöös EETEALiga.
- ETA on teostanud nõukogu poolt kinnitatud tegevuskava – ette on valmistatud Eesti dramaturgiat tutvustav inglisekeelne infobuklett ning Eesti teatrit ja lavastajaid tutvustav DVD, välja andnud järjekordse statistikaraamatu.
- Eelarveliselt lõpetab ETA 2008. aasta ca 70 000 krooniga plussis, ehkki 2008. a miinuseelarvega vähenes ka nende eelarve ning 2009. aastal kärbitakse ka ETA eelarvet protsentuaalselt samas mahus kui teatrite omi.

5. Kollektiivlepingud.

- 2008. aastal on uuendatud kollektiivlepingud Eesti Näitlejate Liidu ning Eesti Lavastajate Liiduga.
- Esmakordselt kirjutati Eesti Teatriliiduga alla Eesti teatritöötajate kollektiivleping, mis hõlmab kõiki teatritöötajaid, ja millega sai joon alla pea 4-aastastele läbirääkimistele.

6. Koostöö teiste organisatsioonidega.

- EETEAL on esitanud kandidaadid Kultuuriministeeriumi teatrite rahastamiskomisjoni uude koosseisu. Esitatutest osalevad komisjoni töös O. Ehala, M. Kolk ja M. Tint, minister ei kinnitanud EETEALi poolt esitatud J. Allikut.
- Kutsekoda: 2008. aastal ei ole välja töötatud uusi teatrierialade kusestandardeid, on täiendatud ja pikendatud seniseid.
- Kultuurkapitali Näitekunsti Sihtkapital – EETEAL on teinud ettepaneku hakata rahastama

teatritudengite õppelavastusi teatrites (Enne ettepaneku esitamist infovahetus nii Viljandi Kultuuriakadeemia kui Eesti Muusika ja Teatriakadeemia Lavakunstikooliga) Sihtkapitali vastus peaks tulema peale 2008. aasta jaotusi.

- ERRiga 2007. aastal on sõlmitud lepingu tulemusena on 2008. aastal ETV poolt salvestatud 8 lavastust, detsembris plaanis üles võtta veel 4. EETEAL on teatreid konsulteerinud raamlepingute tingimuste rakendamisel ja vahendanud tekkinud probleeme ERRiga salvestuslepingute praktilisel sõlmimisel.

7. *Pearle** - Performing Arts Employers Associations League Europe

Lisaks eelmainitud konverentsidel osalemisele on EETEAL osalenud järgmistes *Pearle* algatustes ja koostanud järgmised ülevaated ja raportid:

- ülevaade teatriauhidadest Saksa Bühnenwereini eestvõttel
- raport Eesti seadusandluse kultuurisoodustustest Prantsuse organisatsioonile *Syndeac* ja uuringufirmale KEA
- ülevaade Eesti seadustest, mis puudutab EU ja kolmandate riikide kodanike töötamist Eestis *Pearle* peakontorile Brüsselis.
- ümarlauraport, mis puudutab erinevaid teemasid ja millele vastavad kõik liikmesorganisatsioonid - etenduskunstide palgatase ja selle muutused, kultuuri puudutav seadusandlus ja selle muutused, kultuuripoliitilised suunad riigis jne.
- Tšehhi kolleegide konsulteerimine Etendusametuse seaduse kirjutamisel.

8. Muu tegevus

- Läbi EETEALi toetasid liikmesteatrid traditsiooniliselt doonoreid vabapääsmetega oma etendustele.
- 2008. aasta veebruaris uuendas EETEAL raamlepet EMTga kirjutades alla senisest soodsama hinnakirja mobiiliteenustele.
- 2008. aastal algasid läbirääkimised nelja suurema Eesti pangaga saavutamaks teatritele soodsamaid ühistingimusi pangaterminalide teenuseprotsentide ja muude pangateenuste soodustingimuste osas. Seoses tegevjuhi vahetumisega lükkus kokkulepete sõlmimine jaanuari 2009, kuid pankade pakkumistes on tingimused 20 – 50% soodsamad kui teatritel seni.
- EETEAL on algatanud läbirääkimised ETV 2 saavutamaks teatriteema kinnistamist uue kanali programmi.
- EETEAL on kontakteerunud Kultuuriministeeriumi IT – spetsialisti Indrek Eensaarega arendamiseks muuseumitele väljatöötatud programmi MUIS teatritele sobilikuks rekvisiitide, kostüümide, tehnika ja dekoratsiooni arvelevõtmise ja kasutamise laovarvestusprogrammiks, mis oleks veebipõhine ja võimaldaks teatritevahelist riskasutust. Ministeeriumipoolne valmidus programmi ministeeriumi finantseerimisel on olemas, tööd saavad alata 2009. kevadel.
- EETEAL on uurinud võimalusi teatrite ühise publiku-uuringu tegemiseks. Kontaktid on 4 suurema uuringufirmaga (SaarPoll, Faktum, Turuuuringute AS, Ariko), kellelt on hinnapakkumised ja uuringu teostamisvõimaluste kirjeldused. Üldkogu otsusega pööratakse teema juurde 2009 kevadel, mil on saab vaadelda publiku käitumist uuenenud majandussituatsioonis.

EETEAL tegevjuht
Marika Tint